

“Els catalans no veuen els valencians”

Acaba de fer-ne setanta, però exhibeix una vitalitat que li permet de continuar als escenaris i d'enregistrar nous discos amb la professionalitat i la qualitat de sempre. ‘Relotge d'emocions’, el més recent, és a la venda des del 10 de febrer amb una desena de cançons inèdites. És Raimon, el cantant valencià més important de la història i que més ha internacionalitzat la llengua catalana.

LOGOPLAY

Des del 1997, que no fèieu un disc d'estudi...

—A l'*Integral* del 2000 hi havia set o deu cançons noves —alguns poemes de literatura medieval catalana, gairebé tots valencians, i dues peces me-

ues, “Animal d'esperances i memòria” i “Una il·lusió de cant”—, però és cert que, d'aleshores ençà, no n'havia enregirat cap d'inèdita... I si no és per l'Annalisa, segurament no ho hauria fet. Jo anava fent-ne, de cançons, però va ser ella, que

em va dir: “No veus que ja tens un disc?” Vaig acabar-ne una o dues que eren una mica enlairades i ja el teníem enllestit.

—“El temps [...] que no sé si el cantaré, si el contaré, si el comptaré, ni si me'n queda”; “amb una vida que



fuig”; “vida viscuda que no tornarà”... S’hi detecta un fil conductor existencialista. És un retorn als orígens?

—Ja ho deia Ausiàs Marc, la vida fuig! Sobretot te n’adones quan compleixes més anys, i jo no mire de dissimular res.

Mai no m’he tenyit els cabells, no he canviat d’aspecte... Tinc l’aspecte que em dóna el pas del temps, que de vegades em toca els collons, però què hi vols fer [riu]. I quan escric, mire d’expressar bé, en poques paraules, un seguit de

sentiments que a voltes vénen sense que hi penses. “Mentre s’acosta la nit”, per exemple, és una cançó que va venir tota sola, sense cridar-la. Eren uns sentiments que covava sense ser-ne conscient. Hi vaig canviar poca cosa, de fet.

—És una cançó trista?

—És pròpia d’una persona que pensa que té una vida viscuda. Cada any que passa en tens un de més i un de menys, són les lleis de la natura, però en absolut no la considere una cançó trista. S’hi parla de la infantesa, que és present a la meua música des de les primeres cançons que vaig fer. Les magnífiques vivències familiars que tinc van sortint a les cançons, d’una manera o d’una altra, i aquesta n’és una mostra.

—El 2 de desembre vau fer 70 anys. Això aporta una perspectiva vital...

—De cara endarrere, potser sí, però de cara endavant te’n dóna menys [riu]. Si mires cap endavant, la perspectiva és més aviat curta.

—En dóna més que els 69 o els 68?

—Tinc amics que les odien, les xifres redones, però a mi ja m’agraden. Ara bé, “Mentre s’acosta la nit” és feta abans, el 2008 o el 2009, no l’he feta pels 70 anys, vaja. O sí, no ho sé.

—Hi ha un punt enyoradís, també. Canteu la València de la vostra etapa estudiantil i la Barcelona del 1971.

—“He passejat per València, sol” té molta conya: hi ha una mica d’ironia, de crítica literària, té de tot...

—...Com “Punxa de temps”, on recordeu els primers de maig a Xàtiva, al costat de la mare.

—En tot aquest temps, com és lògic, han desaparegut persones molt estimades per mi, algunes de les quals eren amics, referents col·lectius, i moriren precipitadament. Tot això et fa sentir orfe, molt orfe... Sóc el més menut de la família i, en teoria, qui més tardarà a anar-se’n, però sovint hi pense. L’altre dia en parlava amb Manuel Vicent: quan quedem un grup de gent d’una certa edat, dediquem la primera mitja hora a parlar de malalties, i després ve un silenci que trenca algú dient: “Sabeu qui ha faltat?” La mort t’afecta de manera molt diferent quan tens 18 o 20 anys que quan en tens 40 o 50. I les familiars, encara més. Mon pare morí quan jo en tenia 20, i mon germà gran, quan jo en tenia 40. El pare és el pare, vaig trobar-lo a faltar molt, però la mort del germà encara la vaig notar

més. Desconec si això és llei de vida, si li passa a tothom o si n'hi ha que ens fem més sensibles de grans. Només sé que no tinc cap necessitat d'amagar-ho.

—**Un dels temes tracta de la guerra de l'Iraq del 1991. Per què aquella, que para tan llunyana, i no la segona?**

—Perquè em va fotre més la primera, des de molts punts de vista. Totes les guerres són igualment injustificables —aquesta cançó podria haver-se dit “Bagdad 2002” i no passaria res—, però volia destacar la connivència entre els mitjans de difusió i una política d'estat contrària al més mínim respecte de les lleis. Van anunciar que allò seria com una gran guerra en directe, que per primera vegada la televisarien. Tenien l'experiència del Vietnam, en què la presència de la televisió va generar una opinió adversa, i van decidir de fer-la servir, la televisió, però d'una altra manera. “Ara no es veurà ningú”, van dir, i no vam veure ningú. Ens amagaven els morts i els ferits, tan sols veïem les llums verdes dels míssils i un corresponsal que ens deia allò que feia l'exèrcit sense que pogueres veure-ho. Em va colpir bastant, vaig fer-hi uns versos, no trobava la música adient... I a poc a poc, l'he trobada. Qualsevol vivència pot ser útil en qualsevol moment. No sóc un periodista: puc parlar de l'actualitat, sí, però fer-ho en vers cantat costa molt. Aquesta cançó suggereix tant com diu... O més, depenent de qui l'escolte.

—**Heu dit “mitjans de difusió” volgutament?**

—Home, de comunicació, no sé si ho són. Difonen. No sé si comuniquen.

—**Fan propaganda, els mitjans?**

—Tot sovint, sí. I en aquest cas de l'Iraq, sens dubte.

—**La falç i el martell apareixen a dues de les cançons del nou disc.**



JORDI PLAY

—Bé, en una el martell no té res a veure amb la falç. L'altra, que la cantàvem ma mare i jo, és una versió anarcoide de la “Internacional”, creada a les acaballes del segle XIX i actualitzada amb motiu de la guerra civil.

—**Què pesa més en vós, el compromís de classe o el compromís nacional?**

Potser una mica més el primer, pel fet que en preneu consciència abans?

—No sabria dir-ho. Com a valencià, a l'inici no saps que pertanyes a una cosa que podria ser el País Valencià. Això ara ha canviat mínimament, però ha canviat, perquè aleshores era allò de *jardín de flores*, festes i poc més. No hi havia cap

Deu cançons emocionants

Feia més d'una dècada que Raimon no signava un disc d'estudi. Després de la *Nova Integral 2000*, en què va incloure alguns temes nous, el cantant de Xàtiva va publicar-ne tres en directe. El 2003, *Clàssics i no*, fruit dels recitals que va oferir al Teatre Nacional de Catalunya, i *Raimon-Espriu, poesia cantada*, enregistrat al Teatre Lliure i en què recollia tots els poemes del poeta que ha musicat. El 2006, amb motiu del quarantè aniversari del

mític concert a l'Olympia de París, Raimon hi va tornar i va deixar-ne testimoni: un doble CD, amb l'actuació del 1966 i la contemporània, que permetia de copsar-ne l'evolució. A *Relloige d'emocions*, que ha eixit a la venda el 10 de febrer, ha inclòs deu temes inèdits, alguns dels quals, això sí, ja ha interpretat en directe. Repassem-ne, cançó per cançó, el contingut.

■ **A l'estiu quan són les nou.** Raimon hi fusiona l'amor i el pas del temps, conclou que és “un desfici enamorat” i en deixa anar alguna pista: “Perquè tu pugues ser



acabava de morir. Sempre he estat de la faràndula, jo!

—**Ramoncín, el pequeño rapsoda, us deien. Ens ho va explicar el vostre amic i coetani Vicent Álvarez, al número 1.332 d'aquest setmanari...**

—No ho recorde, però potser sí. El Vicent té una molt bona memòria. Sobre allò del compromís que em demanàveu, al carrer Blanc no hi havia proletariat, sinó gent que anava al taller, l'espardeyer, el botiguer, el llaurador... “Classes subalternes”, que en diria Gramsci. El marxisme no l'aprenc fins a la universitat, quan llegesc *El pensamiento de Carlos Marx*, escrit pel jesuïta Jean-Yves Calvez a l'editorial Taurus. A casa, per part de l'avi matern, que era socialista, tan sols hi havia la primera edició en castellà d'*El manifest del Partit Comunista*, que no vaig trobar fins a 17 o 18 anys i que encara conserve. El compromís amb les classes populars, el tinc des de bon començament, però per una vivència personal. De fet, “Punxa de temps” és

“Mentre s'acosta la nit' és una cançó que va venir tota sola, sense cridar-la”

consciència de país, i la llengua s'usava exclusivament als llibrets de falla, d'aquella manera... L'altre dia, justament, van mostrar-me unes fotografies meues –en les quals devia tenir sis o set anys– recitant “Faltava un músico en el cielo”, en honor a un mestre de la Música Nova [societat musical de Xàtiva] que

un record de ma mare. A “Cançó de cor que crema”, en canvi, el martell apareix perquè mon pare era ebenista i jo en veia cada dia, i la falç, perquè era una eina molt comuna llavors; tothom qui anava al camp la duia a la seua bicicleta.

—**No heu pensat de fer una cançó sobre la crisi econòmica que vivim?**

—És que no és nova! Passa que aquest país no té memòria, però les crisis són cícliques. Els anys 80, amb l'època del senyor Felipe González, ja vam tenir un 20% de desocupació, i li van fote dues vagues generals. I els 70, la crisi de l'energia, quan encara era viu el Franco... La novetat és com ha vingut aquesta d'ara: els bancs et feien entrar els diners per les orelles i tothom viu endeutat. El tipus de cançó que jo faig no va per ací, però.

—**“Societat de consum” i “Elogi dels diners” hi aporten algunes claus.**

—Sí, i dic allò de “l'lastima de crisi” a la cançó “Hauràs de fer com si” [del 1984], però bé, és que sempre hi ha una crisi o una altra. Aquesta societat sempre és en crisi, sempre! Ací som en crisi, però resulta que a la Xina, l'Índia, el sud-est asiàtic o el Brasil, no tant. Som al món global, però a tots no ens va igual. Resulta curiós.

—**El debat al voltant de la memòria històrica tampoc no us deu haver fet el pes...**

—Va començar malament i ha acabat com ha acabat. Havia de ser pactada amb uns senyors que s'estimen més l'oblit, i si no, mireu què li ha passat a Baltasar Garzón, que n'haurà fet de pitjors que no aquesta, si és que volien enxamparlo. En canvi, l'han atacat per on més li podia coure.

—**No vau crear-vos gaires expectatives, doncs.**

—Mai no n'he tingudes. Hi ha uns hereus del franquisme que accepten el sistema aquest d'eleccions perquè no els queda més remei, però si pogueren, l'eliminarien. Si els americans els deixaren fer, eliminarien les eleccions. No és tot el PP ni tots els qui pensen així hi són, al PP, però la majoria en forma part.

tu jo no he deixat de ser jo; perquè jo puga ser jo, tu no has deixat de ser tu”.

■ **Si miraves l'aigua.** Un dels temes centrals de l'obra raimoniana, el cant a la natura, brolla amb intensitat a “Si miraves l'aigua”, un poema inspirat en la mar i totes les seues tonalitats: blanca, malva, rosa, verda o fosca, dependent del moment del dia.

■ **Punxa de temps.** Un fragment d'aquest tema dona nom a tot el disc, *Relotge d'emocions*. A “Punxa de

temps”, el cantant evoca els primers de maig amb sa mare a Xàtiva, encara sota el franquisme, quan mare i fill cantaven en veu baixa una versió molt particular de la “Internacional”. L'himne del proletariat sona de fons però en varia la lletra: “Abajo los de la cuchara, arriba los del tenedor, que mueran todos los fascistas, visca el braç treballador”.

■ **Mentre s'acosta la nit.** Una altra mirada emotiva al passat, a la infantesa, on habiten “alguns records que em fan viure mentre s'acosta la nit”. “Aquells peus que m'en-

—Medalla de la Universitat de València (UV) el desembre del 2009, doctor *honoris causa* per la Universitat d'Alacant aquest gener... Se us acumulen els homenatges, al País Valencià.

—Això és l'edat.

—Què sentíreu al paranimf de la UV, amb tants amics al costat?

—Els sentiments, els tenia escrits. Era coneixedor de l'homenatge i havia imaginat quina en seria l'escenificació, però en qualsevol cas, en accedir al lloc on 50 anys abans havia recitat l'"Elogi a Teresa" —"Lleixant a part l'estil dels trobadors/ qui, per escalf, traspassen veritat"— em va fer un cert efecte. Tenia 18 anys, i tornar-hi tot just 50 anys després, en aquelles circumstàncies, amb aquell ritual tan solemne... Uf!

—I a Alacant?

—Ha estat molt bonic, també. El mateix dia que jo, feien doctor *honoris causa* Avelino Corma, director de l'Institut de Tecnologia Química valenciana i científic esplèndid. El rector [Ignacio Jiménez Raneda], els padrins... Un acte molt i molt bonic, molt agradable. L'única cosa negativa va ser que el birret m'anava massa gran: sort que tinc orelles, perquè si no, m'hauria caigut als genolls!

—“On hi ha gent que m'estima molt, on hi ha gent que m'estima poc i on hi ha gent que no m'estima gens”, dieu de València al nou disc. Teniu la sensació que la gent us refusa, majoritàriament? Els homenatges fan pensar tot el contrari.

—De la gent, mai no n'he dit res. Mai de la vida. Sempre que he cantat a València, ha estat ple. El primer vers ja ho fa saber: “On hi ha gent que m'estima molt”.

—Sí, però n'hi ha dos més que no són tan amables. El 66%, vaja.

—Els que no m'estimen gens són només un terç [riu]. Heu d'agafar-ho amb una mica de distància i amb un punt d'ironia, això sí. Jo sempre he tingut contacte amb el públic; una altra cosa són *las autoridades* —o *las atrocidades*, que diuen els músics—, que són un altre món. Per exemple, les de Xàtiva, que no em contracten des del 2000. I el 2010, em pague el local, faig tres recitals i se n'exhaureixen les entrades amb rapidesa. De públic, en tinc, i de gent que m'estima, molta. Sempre m'he sentit molt estimat, al País Valencià.

—Hi ha una revifalla de Raimon al País Valencià. Heu actuat darrerament a Almussafes, Sueca, Picassent, la Pobla de Vallbona, l'Eliana, a la Universitat Politècnica...

—Isc més als mitjans de difusió, passa això. I ara sabreu per què us dic “de difusió”: he estat a Alacant i *Información* i *La Verdad* m'han dedicat una pàgina, i les edicions valencianes d'*El Mundo* i *El País*, una fotografia. Ara bé, si no ixes per Televisió Espanyola ni per la Televisió de Catalunya, ni allà ni ací no se n'assabenten. Pels diaris, arribes a gent molt concreta, no tens una difusió tan gran. La televisió i la ràdio en multipliquen l'efecte. De qualsevol manera, no és l'any que més coses faig, sinó que abans se'n parlava menys.

—I sempre ompliu.

—Sí, sí. A la gent, li agrada. I a mi també m'agrada que la gent vinga [riu].

—A Canal 9, en canvi, sou dels pocs que ix encara menys que l'oposició.

—No us penseu, no! En van parlar, de l'acte d'Alacant, tot al contrari que TV3. Mai no saps com funciona això! Com que a TV3 ja havia eixit la notícia del concert de l'Eliana i havien parlat del nou disc, devien pensar que ja n'hi havia

“Si els americans els deixaren fer, els hereus del franquisme —la majoria dels quals són al PP, però no són tot el PP— eliminarien les eleccions”

JORDI PLAY

prou. Però la qüestió no és que Canal 9 t'esmente en un informatiu en moment concret, sinó quina ha estat la teua presència durant tots aquests anys...

—Que és gairebé nul·la, incloent-hi l'etapa socialista, per cert.

—A punt d'abandonar la Generalitat, els socialistes van organitzar *La nit de Raimon*, amb un recital al teatre Principal de València que van retransmetre en directe. Va ser l'única vegada, i perquè un any abans, el 1993, hi havia hagut

senyaren a estar dret i caminar, i les mans que em protegien agafant les meues mans i els braços que m'abraçaven.” Un to nostàlgic que, “amb més records que projectes, amb més passat que futur”, li fa percebre “una vida que fuig”.

■ **Diré del vell foc i de l'aigua.** Un nou poema de Salvador Espriu que pren forma de cançó en boca de Raimon. “Diré del vell foc i de l'aigua./ Si crema molt la neu,/ glaçava més la flama./ Diré de l'espasa i de l'aigua./ Si m'ha ferit la font,/ em guarirà l'espasa”, en són els primers versos.

■ **Bagdad'91 (la guerra en directe).** Vint anys després de la guerra del Golf, també coneguda com a primera guerra de l'Iraq, el xatívi recupera algunes notes que va prendre aleshores, quan la CNN retransmetia els atacs sobre Bagdad en directe a tot el planeta: els “esclats de llum”, la “verdosa llum” que deixaven com a estel els míssils llançats per l'exèrcit nord-americà, però, ocultaven la realitat. “Amaguen els morts i els ferits, mostren amb gran precisió, el que volen que siga vist”, canta Raimon, que de seguida es demana amb un punt de pessimisme: “Morirà la vida en la terra abans d'entrematar-nos?”



aquell concert al Palau Sant Jordi de Barcelona, amb motiu dels trenta anys del primer enregistrament d'“Al vent”.

—**On fins i tot hi va anar el president valencià, Joan Lerma.**

—Degué ser allà, que van adonar-se'n: “Òstia, però si aquest és nostre i no li hem fet res!”

—**Amb tot, no heu visitat mai els estudis de RTVV, i ja fa més de 21 anys que existeixen.**

—Mai. No m'han cridat mai.

—**Per als qui us admiren, que no us hagen convidat mai a Canal 9 és molt simptomàtic del país que tenim...**

—La gent s'hi acostuma, o no hi pensa. I qui té unes certes inquietuds, ja no se'n sorprèn. És molt fort, però no em passa només a mi.

—**A 70 anys i nou disc, seria un bon moment per a retornar al Principal, on no actueu des del 2000. Heu parlat amb algú de la Generalitat Valenciana per a resoldre aquesta injustícia?**

—Jo? No, no, no.

—**Entre el públic, al recital del 2000, hi havia el conseller Rafael Blasco i la seua esposa...**

—...I van venir a saludar-me en acabar el concert.

—**A Xàtiva vau llogar el teatre, per tal de poder actuar-hi. A València, en canvi, no heu fet res per a capgirar una situació incomprensible.**

—Només faltaria! Mai no ho faré, em condicionaria a fer segons quines coses. O hi tenen interès, o no en tenen.

—**D'interès, no en tenen.**

—Aleshores és inútil anar-hi a fer res. Si jo fos una força política, encara representaria algú, però tan sols em represente a mi mateix, si arribe a representar-me. No és gent amb qui jo tinga confiança.

—**Ni amb Blasco.**

—No. L'última vegada que ens vam veure fou quan van donar-me la medalla de la Universitat [15 de desembre del 2009], a la porta del restaurant on vaig dinar amb el rector. En creuar-nos, li vaig dir: “Collons, no heu vingut ningú de la Generalitat, a l'acte!”

—**...Ni de l'Ajuntament de Xàtiva.**

—I no hi ha tants xativins que tinguen aquesta projecció pública. Qualsevol alcalde de qualsevol poble, siguen quines siguen les idees de l'homenajat, acudeix a un acte com aquell de la Universitat.

—**I què us va dir Blasco?**

—“Tu ho sabràs, perquè no hi hem anat.” Jo li vaig contestar que no, que no en sabia els motius, perquè de fet ara cante millor que mai.

—**Als pobles és diferent.**

—Depèn molt de qui governe. Però mireu: el 2009, amb motiu dels actes pel 550è aniversari de la mort d'Ausiàs Marc, ben bé podria haver fet un concert amb l'orquestra simfònica de València

■ **He passejat per València, sol.** Una altra mirada retrospectiva a l'etapa de joventut, basada en una passejada solitària per València, la ciutat on va estudiar filosofia i lletres entre la darrerria dels anys 50 i l'inici dels 60. Hi desfilen alguns dels noms que més l'han influït, noms insignes de la poesia catalana com ara Ausiàs Marc i Jaume Roig, o els intel·lectuals Joan Fuster, Vicent Ventura, Vicent Andrés Estellés i Andreu Alfaro, un quartet que va conèixer a fons i que el va enlluernar. “He retornat al carrer la Nau —explica—, on he estudiat i m'he enamorat, on vaig fer molt bones amistats i alguna absurda desamistat.”

També evoca la primera vegada que va veure la mar, “ben agafat” de la mà del pare, després d'un trajecte amb tren des de Xàtiva. “Anys plens de vida”, en definitiva, “que m'ha fet i em fa”.

■ **Terra negra.** L'observació d'un quadre d'Antoni Tàpies —a qui dedica el tema— al Museu d'Art Contemporani de Barcelona (Macba) és a l'origen d'aquesta cançó que interpreta aquella pintura. L'obra duu aquest mateix títol, *Terra negra*, i Raimon hi veu “mans obertes” que “van cercant cercles màgics foradats”. “Creus atracen cors trencats”,

en què cantara els disset poemes seus que he musicat, però ni cas! Han posat el nom de Veles e Vents a l'edifici aquell del port, quan realment, si no és per mi, ni se n'assabenten, que hi havia el poema.

—**Al paranimf de la UV, al discurs d'agraïment per la medalla, vau declarar-vos “disgustat amb la passivitat de molts dels meus paisans”.**

—Em fa llàstima haver hagut d'acceptar que tinc un paisanatge resignat, i també la divisió entre els sectors que podrien esdevenir-ne alternativa. De fora estant, em fa ràbia, que l'esquerra no vaja unida. Aquest és un problema general de l'esquerra, però, no se circumscriu al País Valencià. És allò d'“et faré l'autocrítica”, que deien els maoistes a la universitat. Escolteu-me, ja me la faré jo, l'autocrítica! Quan lluites contra la dictadura, no pots fer-hi res, però ara que la gent vota democràticament, ens hem de demanar què fa l'altra banda perquè els ciutadans no vegem el caos de qui els governa i el seu desgavell cultural, amb la negació de diners a les bandes de música i a l'ensenyament de la llengua, per posar dos exemples. Hi ha un menfotisme generalitzat.

—**Des del 1966 viviu a Barcelona. Com veuen els valencians, els catalans?**

—No els veuen. Mireu els diaris d'ací: no en parlen. Arran d'això de Camps ha eixit alguna cosa, però mireu també les televisions, o les activitats que hi ha a Barcelona. De tant en tant es parla de Mira, de Calatrava, de Vicent Sanchis o de mi, però la informació sobre allò que passa a València —i ja no us dic a Alacant— és mínima. Si l'honoris causa d'Alacant haguera estat a Madrid, els diaris d'ací hagueren fet notícia amb foto,



“Em fa ràbia que l'esquerra valenciana no vaja unida”

fins i tot si haguera passat a Perpinyà! La realitat és així. És clar que hi ha segments culturals i empresarials sensibles al País Valencià, però la majoria de la societat catalana hi viu d'esquena. Em fa riure, quan sent que els catalans ens volen fer no-sé-què! Bla, bla, bla...

—**El 2009, “Al vent” va complir 50 anys enmig d'una onada de celebracions al País Valencià. L'efemèride, l'heu viscuda a l'escenari i amb salut. No hi ha gaires casos com aquest.**

—I ho he d'agrair a la Universitat Politècnica de València, que en va ser la

impulsora. D'una altra banda, el concert del 1993, al Sant Jordi, ja va ser preciós. Van venir d'arreu del món —japonesos, gent del Partit Comunista Itàlia—, alguns que han faltat —l'Ovidi, Mikel Laboa, l'Oriol Martorell—, el músic francès de jazz Michel Portal, Daniel Viglietti, el Savall, el Quico, la Lira Ampostina...

—**N'hi ha que us identifiquen més amb “Diguem no”. I Raimon, quan pensa en Raimon, quina li ve al cap?**

—Quan pense en Raimon, pense “quin torracollons he hagut de suportar tota la vida!” [riu]. He mirat de ser al món a la meua manera, entre l'individualisme i allò col·lectiu, sense renunciar al jo ni al nosaltres. El jo, de fet, no deixa de ser un nosaltres: naixem d'una dualitat, i a partir d'ací, ja som tres. O dos: la mare i qui naix. Sempre hi ha una pluralitat, el jo sempre es forma a través del nosaltres. I quan creus que ets molt diferent dels altres, si ho mires de prop, t'adones que el teu ADN només es diferencia una mica del de la mosca del vinagre [riu]. Sense deixar de ser jo, sempre ha volgut, amb uns altres, fer un nosaltres.

—**Amb la vitalitat que demostreu tenir, sembla que aquest no serà l'últim disc de Raimon.**

—De cançons mig fetes, en tinc unes quantes. No les he acabades, però. Segons com em trobe, les acabaré o no. La vida és imprevisible, mai no saps que et pot passar. Ara isc al carrer, m'agafa un cotxe i s'han acabat els discos! [riu.]

—**Una mica existencialista sí que esteu, senyor Raimon...**

—Home, ja tinc molts anys...

—**Si manteniu un estat de forma excel·lent!**

—Sí, però la forma no ho és tot.

Víctor Maceda

continua, “claus et claven l'ull i el plany”. Un tema que ja va interpretar a l'Olympia de París, el 2006.

■ **Cançó d'un cor que crema.** “Si quan cantes vols pensar en les paraules que dius, no sabràs mai el que dius amb les paraules que cantes. Si no penses i no cantes, tot això que t'estalvies”, canta ací. I parla de la por, també: “Amb falç la segarem, amb pics la trencarem, i al clot la colgarem, la por, la por encara. I amb martell clavarem, dintre el cor de la nit, un fort crit d'esperances contra la por, encara.” Uns versos que precedeixen aquests altres, no

pas menys explícits: “Aquesta son ningú ni res no la desperta. I anem vivint la son, i anem dormint la vida.” Qui ens podrà despertar, què ens podrà despertar, com podrem despertar d'una son consentida?”

■ **Barcelona'71.** Una nova ullada a la universitat dels anys 70, en aquest cas a la de Barcelona. “A la Universitat els grisos, com molts altres dies de l'any, des de ja fa molts anys, es disposen a entrar a les aules, àvids de cultura i de fer exercicis gimnàstics sobre els caps dels estudiants que no volen entendre la subtil teoria de l'ordre públic.”